

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

**OLIY TA’LIM MUASSASALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI
TEXNOLOGIYALARNING O’RNI**

Olimjonov Abbosjon Olimjonovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Email: abbos.olimjonovv@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0003-9016-9570>

Tashkent, O‘zbekiston

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19420752>

***Annotatsiya:** Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi iqtisodiyotning turli tarmoqlarida, xususan oliy ta’lim tizimida ham muhim o‘zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Mazkur maqolada oliy ta’lim muassasalarini boshqarishda raqamli texnologiyalarning o‘rni, ularning boshqaruv samaradorligiga ta’siri hamda universitetlar faoliyatini modernizatsiya qilishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli transformatsiya jarayonlari, zamonaviy boshqaruv yondashuvlari hamda sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar (Big Data), bulutli texnologiyalar va raqamli platformalarning oliy ta’lim muassasalarida qo‘llanishi o‘rganilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonini takomillashtirish, ta’lim sifatini oshirish hamda universitetlarning xalqaro raqobatbardoshligini kuchaytirish masalalari yoritilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalarni samarali joriy etish oliy ta’lim muassasalarida boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish, resurslardan samarali foydalanish va ta’lim xizmatlari sifatini oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, raqamli boshqaruv tizimlarini rivojlantirish universitetlarning innovatsion rivojlanishini ta’minlash hamda ularning global ta’lim makonidagi o‘rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.*

***Kalit so‘zlar:** raqamli iqtisodiyot, raqamli transformatsiya, oliy ta’lim, boshqaruv samaradorligi, sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar, raqamli boshqaruv, innovatsion texnologiyalar.*

***Abstract:** In the context of the digital economy, the rapid development of modern information and communication technologies is leading to significant changes in various sectors of the economy, particularly in the higher education system. This article analyzes the role of digital technologies in the management of higher education institutions, their impact on management efficiency, and their importance in the modernization of university activities. The study examines*

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

the processes of digital transformation, modern management approaches, and the application of artificial intelligence, big data, cloud technologies, and digital platforms in higher education institutions. In addition, the article highlights issues related to improving the decision-making process through digital technologies, enhancing the quality of education, and strengthening the international competitiveness of universities. The research results indicate that the effective implementation of digital technologies makes it possible to optimize management processes in higher education institutions, ensure efficient use of resources, and improve the quality of educational services. At the same time, the development of digital management systems contributes to the innovative development of universities and strengthens their position in the global education space.

Keywords: *digital economy, digital transformation, higher education, management efficiency, artificial intelligence, big data, digital management, innovative technologies.*

KIRISH

So‘nggi yillarda global iqtisodiyotda raqamli transformatsiya jarayonlari jadal sur‘atlar bilan rivojlanmoqda. Raqamli texnologiyalar iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida, jumladan ta’lim tizimida ham muhim o‘zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa oliy ta’lim muassasalarida raqamli texnologiyalardan foydalanish ta’lim jarayonini takomillashtirish, boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish hamda universitetlarning xalqaro raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Oliy ta’lim muassasalari bilimlar iqtisodiyotining muhim instituti hisoblanadi. Universitetlar nafaqat ta’lim berish, balki ilmiy tadqiqotlar olib borish, innovatsiyalar yaratish va iqtisodiy rivojlanishga hissa qo‘shish vazifalarini ham bajaradi. Shu sababli zamonaviy universitetlarni samarali boshqarish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Raqamli texnologiyalar universitet boshqaruv tizimining samaradorligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Sun‘iy intellekt, katta ma’lumotlar, bulutli texnologiyalar hamda raqamli platformalar yordamida universitet faoliyatini tahlil qilish, prognozlash va boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayoni yanada samarali bo‘lmoqda [1].

Mazkur tadqiqotning maqsadi oliy ta’lim muassasalarini boshqarishda raqamli texnologiyalarning o‘rnini tahlil qilish hamda ularning boshqaruv samaradorligini oshirishdagi ahamiyatini aniqlashdan iborat.

Asosiy qism:

Raqamli iqtisodiyot va oliy ta’lim tizimi

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

Raqamli iqtisodiyot – bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida iqtisodiy jarayonlarni tashkil etish va boshqarish tizimidir. Raqamli iqtisodiyot sharoitida bilim, innovatsiya va texnologiyalar iqtisodiy rivojlanishning asosiy omiliga aylanadi.

Oliy ta’lim muassasalari ushbu jarayonlarda muhim rol o‘ynaydi. Universitetlar zamonaviy bilimlar va innovatsiyalarni yaratish hamda jamiyatga yetkazib berish orqali iqtisodiy rivojlanishga hissa qo‘shadi.

Raqamli transformatsiya jarayonida universitetlarning ko‘plab faoliyat yo‘nalishlari raqamlashtiriladi. Jumladan:

- ta’lim jarayonini boshqarish;
- talabalar faoliyatini monitoring qilish;
- ilmiy tadqiqotlarni boshqarish;
- moliyaviy resurslarni nazorat qilish;
- universitet infratuzilmasini boshqarish.

Natijada universitet boshqaruvi yanada samarali va shaffof bo‘lib boradi.

Oliy ta’lim muassasalarida raqamli texnologiyalarni qo‘llash

Zamonaviy universitetlarda quyidagi raqamli texnologiyalar keng qo‘llanilmoqda:

Sun’iy intellekt

Sun’iy intellekt texnologiyalari yordamida talabalar faoliyati tahlil qilinib, ularning akademik natijalari prognoz qilinishi mumkin. Bu esa ta’lim jarayonini individual tarzda tashkil etishga yordam beradi.

Big Data texnologiyalari

Katta ma’lumotlar texnologiyalari universitet faoliyatida katta hajmdagi ma’lumotlarni tahlil qilish imkonini beradi. Masalan, talabalar faoliyati, o‘qituvchilar samaradorligi va ta’lim dasturlarining natijadorligini baholash mumkin [2].

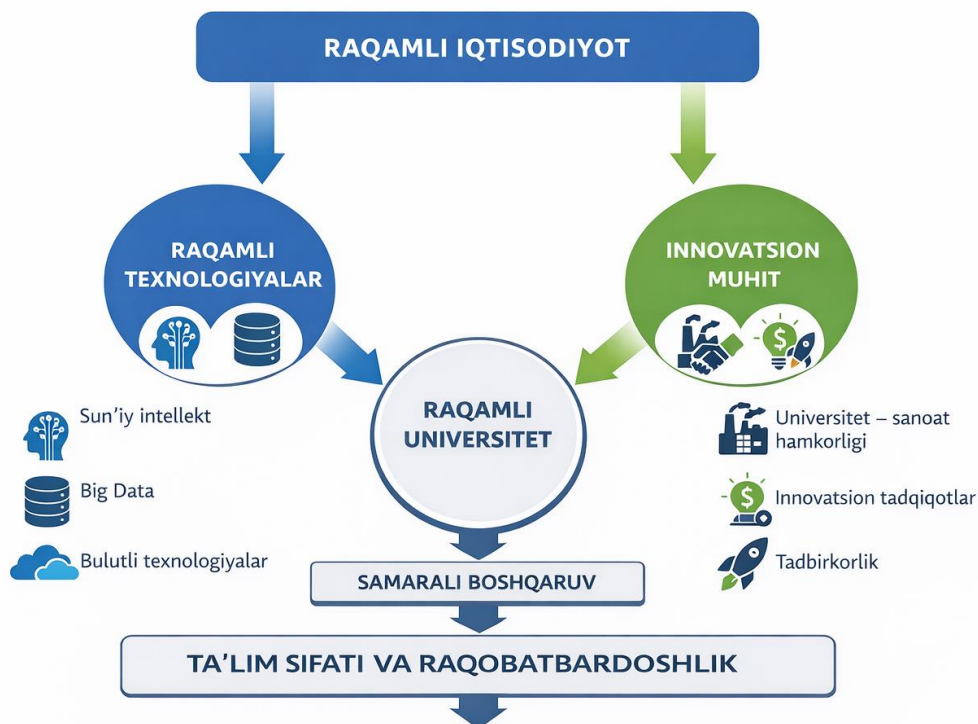
Bulutli texnologiyalar

Bulutli texnologiyalar universitetlarda ma’lumotlarni saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish jarayonlarini soddalashtiradi. Bu esa ta’lim resurslaridan samarali foydalanish imkonini yaratadi.

Raqamli universitet boshqaruvi modeli

Quyida oliy ta’lim muassasalarini boshqarishda raqamli texnologiyalarning konseptual modeli keltirilgan.

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

Rasm-1

Mazkur modelga ko‘ra, raqamli texnologiyalar universitet boshqaruvinin samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Raqamli texnologiyalar asosida boshqaruv samaradorligini oshirish

Raqamli texnologiyalar universitet boshqaruvinin samaradorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Avvalo, raqamli boshqaruv tizimlari yordamida universitet faoliyati haqida real vaqt rejimida ma’lumot olish mumkin. Masalan, talabalar davomati, o‘qituvchilarning faoliyati hamda ta’lim jarayonining natijalari to‘g‘risidagi ma’lumotlar tezkor tahlil qilinadi.

Shuningdek, raqamli texnologiyalar universitet resurslaridan samarali foydalanishga yordam beradi. Raqamli boshqaruv tizimlari moliyaviy resurslarni nazorat qilish, o‘quv yuklamalarini taqsimlash hamda ma’muriy jarayonlarni optimallashtirish imkonini beradi.

Raqamli transformatsiya universitetlarning xalqaro raqobatbardoshligini ham oshiradi. Zamonaviy universitetlar raqamli platformalar orqali xalqaro hamkorlikni rivojlantirish va global ta’lim makonida faol ishtirok etish imkoniyatiga ega bo‘ladi [3].

XULOSA

Raqamli iqtisodiyot sharoitida oliy ta’lim muassasalarini samarali boshqarish uchun zamonaviy raqamli texnologiyalarni keng joriy etish zarur. Sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar va

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

bulutli texnologiyalar universitet boshqaruv tizimini takomillashtirishda muhim rol o‘ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalarni joriy etish universitet boshqaruvining samaradorligini oshiradi, ta’lim sifatini yaxshilaydi hamda resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi.

Kelgusida oliy ta’lim muassasalarida raqamli transformatsiya jarayonlarini rivojlantirish, zamonaviy boshqaruv platformalarini joriy etish hamda raqamli kompetensiyalarga ega mutaxassislarini tayyorlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bond, M., Marín, V., Dolch, C. (2023). Digital transformation in higher education. Education and Information Technologies.
2. Selwyn, N. (2023). Digital technology and the future of higher education. Learning, Media and Technology.
3. OECD. (2024). Digital Transformation of Higher Education Institutions. OECD Publishing.
4. World Bank. (2024). Digital Transformation and Innovation in Higher Education.
5. Djumaniyozov U.I. (2021). Oliy ta’lim tizimini boshqarishni takomillashtirish masalalari.
6. Mamayusupova D.B. (2020). Ta’lim tizimida innovatsion boshqaruv.